

13) за організаційним оформленням управлінські рішення можуть бути: нормативні, орієнтовані та гнучкі;

14) за складністю відокремлюємо: інноваційні або нестандартні складні управлінські рішення; стандартні та прості;

15) за видами функціонального менеджменту суб'єкта господарювання доцільна диференціація УР на: операційні, інвестиційно-інноваційні, трудові, соціальні, техніко-технологічні, екологічні, збутові, зовнішньоекономічні, інформаційні, фінансові, контрольні та ін. управлінські рішення;

16) за оформленням: письмові (з дотриманням принципів документального оформлення на папері) у вигляді тексту, електронні, усні УР;

17) за результативністю: ефективні (або оптимальні) та неефективні.

Запропонована класифікація управлінських рішень є більш повною за ознаками угруповання та за охопленням управлінських рішень з урахуванням сучасних вимог до промислового виробництва, до процесу управління ним взагалі та до функціонального менеджменту. Призначенням цієї класифікації є: сприйняття вибору та застосуванню методів економічного аналізу під час аналітичного супроводження стадій (або етапів) технології управлінських рішень; удосконалення методик аналітичного супроводження УР з урахуванням особливостей конкретних видів УР функціонального менеджменту.

Ямборко Г. А.,

канд. екон. наук, доцент кафедри обліку

в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Одним із напрямків розвитку фінансової звітності є створення умов для поглиблення аналітичності облікової інформації [1, с. 3], тобто водночас з розвитком фінансової звітності необхідно сформулювати комплексну методологію аналізу. Врахувавши при цьому, що фінансові звіти забезпечують користувачів достатньо уніфікованими і стандартизованими показниками, виникає потреба одержати ефективну аналітичну інформацію. При цьому, доречно зауважити, що запровадження єдиного методологічного

підходу розкриття інформації і аналізу є об'єктивною необхідністю в сучасних умовах розвитку економічних відносин.

Слід зазначити, що важливим аналітичним заходом є діагностика та оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства на підставі оновленої структури балансу, з врахуванням правил визнання і оцінки активів і зобов'язань, принципів та якісних характеристик розкриття інформації. Аналіз ліквідності необхідно проводити систематично, використовуючи об'єктивні та достовірні дані, що характеризують специфіку фінансово-господарської діяльності підприємства. Виявлені в процесі порівняльного аналізу розбіжності повинні додатково вивчатися та інтерпретуватися з врахуванням економічної суті.

Основними індикаторами ліквідності підприємства, як відомо, є коефіцієнти загальної, поточної та абсолютної ліквідності, алгоритм розрахунку, рекомендоване нормативне значення та їх інтерпретація запозичені зі світового досвіду. Незважаючи на можливість запозичення іноземного досвіду щодо методики оцінки платоспроможності підприємств необхідно враховувати особливості змісту і структури балансу підприємств України сформованого у відповідності вимогам П(С)БО. При розрахунку показників ліквідності розраховують співвідношення оборотних активів з врахуванням їх ліквідності і поточних зобов'язань, вважаючи здебільшого, що сума оборотних активів — це загальна сума другого розділу активу балансу (рядок 260), а поточні зобов'язання — це підсумок розділу 4 пасиву балансу (рядок 620). Зауважимо, що такий підхід є щонайменше поверховим та таким, що не враховує економічної суті показників ліквідності, які повинні характеризувати здатність підприємства погасити заборгованість, а ліквідність балансу визначається як ступінь покриття зобов'язань підприємства оборотними активами, термін перетворення яких у гроші співпадає з терміном погашення зобов'язань.

Для підтвердження наведемо визначення оборотних активів: Оборотні активи — грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [3, с. 1]. Не повністю відповідає за складом та економічною сутністю рядки розділу «Оборотні активи» балансу, зокрема: рядок 100 «Виробничі запаси» — до складу запасів включено активи, які не споживаються в ході операційного циклу, а в подальшому є складовими необоротних активів, рядок 190 «Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів», яка не включается до операційного циклу, а відноситься до інвестицій-

ної діяльності та рядок 180 «Дебіторська заборгованість за виданими авансами» по скільки не вся сума виданих авансів включається до операційного циклу. Дискусійним для розрахунку коефіцієнтів ліквідності є показник поточних зобов'язань, до складу яких згідно загальних положень П(С)БО 2 «Баланс» включаються зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу [3, с. 3]. Потребує уточнення при класифікації зобов'язань розділ 2 пасиву балансу «Забезпечення наступних витрат і платежів», розділ 5 «Доходи майбутніх періодів», які включають суми заборгованості, за якими термін погашення на дату балансу не конкретизовано.

Крім того, необхідно враховувати оновлені показники балансу, зокрема в балансах підприємств України з 01.01.2008 року виокремлено розділ 4 (рядок 275 активу балансу) «Необоротні активи призначені для продажу». Зазначимо, що необоротний актив визнаються утримуваними для продажу у разі, якщо: економічні вигоди очікується отримати від їх продажу, а не від їх використання за призначенням; вони готові до продажу у їх теперішньому стані; їх продаж, як очікується, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу; здійснення їх продажу має високу ймовірність, зокрема якщо керівництвом підприємства підготовлено відповідний план або укладено твердий контракт про продаж, здійснюється їх активна пропозиція на ринку за ціною, що відповідає справедливій вартості [4, с. 2]. Власне кажучи, сума необоротних активів, утримуваних для продажу є потенціалом економічних вигід підприємства, мають достовірну оцінку, а тому при розрахунку коефіцієнтів ліквідності повинні прирівнюватися до оборотних активів. У разі класифікації оборотних активів за ступенем ліквідності для розрахунку аналітичних показників вважаємо, що їх необхідно включати до складу запасів.

Підсумовуючи, слід зазначити, що із заглибленням в систему ринкових відносин ризикованість неоднозначного трактування аналітичних показників зростає, що у свою чергу, актуалізує проблему опрацювання оновлених стандартизованих методик аналізу з метою диверсифікації ефективних механізмів мінімізації ризиків підприємницької діяльності. Необхідність уточнення розрахунків ліквідності та рекомендованих нормативних значень пояснюється насамперед особливостями методологічних засад формування показників балансу та накопиченням достатнього практичного досвіду, що, на нашу думку, можливе лише за широкої участі науковців і професійних організацій.

Література

1. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затв. постановою КМУ від 28 жовтня 1998 р. № 1706 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій, Затверджена Наказом Агенства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 81 від 27.06. 1997 р.: Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5.08 1997 р за № 288/2092 // Офіційний вісник України. — 1997. — № 32.

3. П(С)БО 2 «Баланс» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. П (С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, і припинена діяльність»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>